

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Nagy napok.

Az élet minden intézmény és egyén szempontjából nagy jelentőséggel bír s életünk minden pillanata fontos reánk nézve; de úgy érezzük, hogy a Magyar Unitárius Egyháznak s intézményeinek, melyek közé a D. F. E. is tartozik, a héten igazán nagy napjai vannak.

Most ülésezik a Teol. Akad. Igazgatóságának és a Lelkész-körnek a közreműködésével a *lelkészi konferencia*, melynek hivatása, hogy vallás-erkölsi nevelésünket tovább vigye a fejlődés útján. Most találkoznak a *Lelkészkör* tagjai, kik az egészséges és hivatásos belső emberi szellem kidomborítására hivatvák. Most tart összejövetelt az *Unitárius Irodalmi Társaság* is, melynek feladata irodalmunk szerves kiépítése s a *D. F. Egylet* a *Nőszövetséggel* együtt szintén a napokban tartja évi közgyűlését, amelyen nemcsak a múlt év eredményeiről számol be és a jövő terveket bontogatja, hanem leköszönt, szeretve tisztelt elnöke helyett, B. Petrichevi-h-Horváth Arthur ur helyett egy új elnököt is választani fog.

Amidőn Egyházunknak szerencsét kívánunk ahhoz, hogy egyházegyetemünket érdeklő főtanácsi gyűlésének sikere legyen a középítéssel szempontjából s minden társintézményt és hivatásos összejövetelt szeretettel köszöntünk, fokozott várakozással nézünk a D. F. E. elnökválasztása elé s azt kívánjuk, adjon az Isten eljövendő elnökünknek oly lelkierőt s készséget, hogy Egyletünk valóban közegyházunk legfőbb missziói szervévé nőhesse ki magát.

Istent, Atyánkat kérve-kérjük, áldja meg Egyházunk és népe számára e nagy napokat szerencsével és sikerrel.

K. E.

TÚZHELY MELLETT

Imádkozni megtanítlak.

Jer édes kis fiam, jöjj csak,
 Imádkozni megtanítlak;
 Ez az első, mit ad anyád
 S első az, hogy Istent imádd!
 Ima legyen kelted, fekted,
 Így az Isten megáld téged.
 A jó Isten, tudod fiam,
 Ki az égben s mindenütt van.

Kinek neve szent s szent legyen,
 Ki csak egy van földön, égben,
 Kéé pompa, fény, hatalom,
 Kitől minden áldás vagyion,
 Kinek nyílik a virágszál,
 S zeng a madár, ha égbe száll,
 Kinek hódol a mindenség:
 Csillagsereg, föld és az ég,
 Ki volt, van és mindég léssen:
 Kinek neve Atya Isten!

Jer édes kis fiam, jöjj csak,
 Imádkozni megtanítlak:
 Tedd össze két kezed szépen,
 Mondd: Imádlak Uram Isten,
 Kérlek halld meg gyermekedet,
 Ki hálával áll előtted;
 Megköszöni az életet,
 A gondozó jó szülőket,
 Kik ápolnak s íntnek engem,
 Hogy nőjjenek fel félelmedben . . .
 Megköszönni a szép napot,
 Mely ma reggel ránk virradott,
 Az ételt és italt Atyám,
 Mellyel táplálsz nap-nap után,
 Mindent, mindent, mit nyújt kezed:
 Imám azért kegyesen vedd.
 Áldassék az Ur örökkön,
 Szent imával mennyen, földön.

Mi Atyánk, ki vagy a mennyben,
 Neved védő pajzsunk legyen.

Ámen.

Ha Te úgy akarod.

Isten, ki e nagy mindenségnek királya vagy,
Tied vagyunk és Te a mienk vagy mindörökre.
Te ápolasz, féltesz, felemelsz, ha lerogyunk a földre;
Te vagy, kihez menekülünk, ki cserbe soh'se hagy.

Mi gyarló emberek, a Te gyermekeid vagyunk,
Kik szeretjük egymást, ha te úgy akarod:
Ha átölel a Te két szerető karod.
Mi Téged nagy fenség meg nem tagadunk.

Ó, ha mind, gyarlók, egyformák volnánk,
Szeretve egymást mind megbecsülnénk,
Sokkal szebb volna a kezdet... és a vég...
Ugy-e Te is szeretőbben néznél le ránk?

De bocsáss meg nekünk, gyermekidnek,
Ha olykor egymást vétkesen bántjuk,
Mert máskor vétek-bánón a Te trónodhoz állunk
És kérjük, hogy ránk simuljanak azok a jóságos kezek.

Mi gyarló emberek a Te gyermekeid vagyunk,
Kik szeretjük egymást, ha te úgy akarod;
Ha átölel a Te két szerető karod.

Kolozsvár 1927.

iffj. Gspann Károly.

„Hozzád megyek Uram, Hozzád közel“.

Ennek a gyönyörű éneknek a szerzője körül sok szó esett az angol és amerikai lapokban. Azt nem vitatták, hogy nő vagy férfi írta-e, de azt siettek bizonyítgatni, hogy az író nem volt unitárius. Erre kívánunk rávilágítani.

Az író Adams-né Flower Sára 1805-ben született Angliában, Harlow helységben. 1834-ben ment férjhez Adams B. Vilmoshoz, aki, mint építész-mérnök jó hirben állott. Nagyon szép, nagyon értelmes és művelt asszony volt. Híres volt gyönyörű hangjáról. Oly kellemesen senki sem tudott szavalni, mint ő. Olyan bájos, olyan lebilincselő volt, hogy egyik barátnője azt írta: mikor vele voltam úgy éreztem, mintha más világban volnék. Vallásos hite, szép gondolkozása, kegyes élete annyira elbájolta az embereket, hogy elfeledkezett arról, hogy a földön van. Aki közelébe jutott jobb, buzgóbb és szeretetreméltóbb lett. Talán soha egyetlen rossz szó el nem hagyta az ajkát.

Sok szép költeményt írt, melyek közkézen forogtak, de olyan hódítást, amelyet: *Nearer my God to Thee* (Közelebb hozzád Uram, Hagedűs I. szerint) mely énekeskönyvünkben *Hozzád megyek Uram*

(57. sz. Józán M. szerint) sem az övé sem a másé nem ért el. Ezt az éneket minden egyházban és minden nyelven énekelik.

Olvasóinknak jusson eszökbe, hogy egy kedves nő írta, ki az életet csak 43 évig élvezte és közelebb ment hozzá, kitől jött s kinek közelében az örökélet boldogságát élvezzi. Bs.

NŐK VILÁGA.

Torockó.

Torockóról hallani vagy olvasni mindenki szeret. Valahogy úgy vagyunk evvel a bányavárosból kis községgé lett helyvel, hogy egészen más szemmel nézzük s nagyobb fontosságot tulajdonítunk neki, mint bármelyik más helyiségnek. Ha máshonnan nem is, Jókai regényéből ismeri mindenki ezt a csudálatosan szép völgyet, illetőleg bányavárost. Annyi természeti szépség torlódott ott össze, hogy azt hiszem, nagyzolás nélkül mondhatjuk, a svájci hegyek monumentálisabbak, nagyobb arányúak lehetnek, de nem megkapóbbak. Torockó egészen le tudja kötni a szemlélt. Hallottam ott született és jó részt ott megvénült emberektől, hogy a ritka szépségű Székelykő meredek szikláin időnként még ők is találnak új és eddig nem látott változásokat. Az ember nézi, nézi Istennek ezt a nagy művét s kevés idő múltán úgy érzi, hogy közelebb jön hozzá a hegy. Már ott is van előtted, kinyújtott karoddal — úgy tetszik — megsimogathatod. S ha beszélni tudna, vajjon mit beszélne ez az évezredes, sok véres harcot látott s eget rengető viharokat átélt szikla? bizonyosan beszélne a régi magyarok bejöveteléről, a tatárjárásról, a kurucvilágról, Rabutin kegyetlenkedéseiről s Gábor Áron vitézeinek hősieles küzdelmeiről. Egy egész kis történelem. Ezeket a történelmi mozzanatokot okvetlen kiváltja belőlünk a Szikla. De a Szikla nemcsak fontoskodó, komor, ünnepélyes tud lenni. Egy szépséges fordulattal megfiatalodva, a napsugárban fűződve és kacagva áll előtted. Mikor másodszor kél fel a nap, hol rózsaszín, hol lilás ruhát öltve magára kacérkodik a vele szemben levő hegyekkel.

Amilyen misztikus és nem mindennapi érzéseket vált ki belőlünk a vidék szemlélete, ez az érzésünk megmarad sőt fokozódik, ha a falut az ő népével megismerjük. Nem közönséges nép a torockói nép, az átlagintelligencián jóval felül áll. Szokásaik, ruházódásuk, gondolkodásuk olyan, aminőt sehol másfelé nem, csak éppen náluk lehet megtalálni. Annyi specialitásuk van, ami csak tőlük származik, hogy egész tanulmányt lehetne ezekből összeállítani. Nem könnyen barátkozó, inkább zárkózott, magának élő nép. Az idegeknek iránt nehezen melegszik fel. De ha valakit megismer és meg-

szeret, az a barátság tartós, örökös barátság marad. A családban az apa az első személy. Érdekes és jellemző, hogy a férj a feleségét tegezi, elenben a feleség a férjét csak magázhatja. Ez különösen a régieknél volt divat, a mostani modernebb házások már persze kivételek. Hanem az öregebbek közt még ma is ez a viszony áll fenn.

Ami Torockót mindenki előtt ismertté és híressé tette, az kétségkívül a ruházkodásuk. Nincs is talán ennél szebb népviseletünk. Kora tavasztól késő őszig csak úgy özönlik a sok kiránduló, ezt a kis községet a maga népviseletében megnézni. Pénzt, időt, fáradságot nem kímélnek, ha a falu szép leányait, asszonyait a vasárnapi templomozásról kijönni láthatják. Annyi szint és annyi izlést ritkán lát együtt az ember. Kár, hogy a férfiak, lehet mondani, teljesen elhanyagolták képviselőiket. Már csak a legöregebbek veszik fel a fehér harisnyát piros zsinorozással, meg vállukra a mentét. A férfi öltözetéhez kiskarimájú, fekete pörge kalap jár. Egy mentségük lehet a torockói férfiaknak. Tudva van, hogy Torockón azon kevésen kívül, akinek elégséges földbirtoka van, a maga és családja eltartására igen kevés férfit látunk otthon. Munka ott nem kínálkozik. A régi híres vasbányáknak, amelyek bőségesen ellátták munkásaikat kenyérrrel, már csak beomlott tárnáit ismeri a mai generáció. Élni pedig kell valamiből. Így a férfiak messze vidékre kénytelenek vándorolni, hol munkát találnak. Sokszor hetek telnek el, amíg a család fő haza kerül szombat és vasárnapra családja látogatására. Az ilyen elfáradt és elcsigázott férjnek, aki ilyen nehezen jut kevés pénzhez, már nem telik két rendbeli ünneplő ruhát tartani. Hanem olcsóbb és kényelmesebb is az új fajta szabásu ruha, amely a munka helyén is megfelel. Ez lehet a magyarázata, miért lettek hűtlenek népviseletükhöz a férfiak. Annál díszesebbek asszonyaik s leányaik, ha a pazar ünneplő ruhájukat magukra öltik. Anyyra értékes, drága ruha ez, hogy most egyet teljesen ujonnan kiállítani, azt mondják, a lehetetlennel volna határos. Az anya megkímélve hagyja leányára s ez szintén leányára. A pártát, amelyet a férjhezadó leányok viselnek — már évekkel ezelőtt hallottam —, nem tudják sehogy sem ujonnan előállítani, mert a hozzá szükséges aranycsipkét már nem gyártják. Azt a ráncosszárú, hegyesorrú piros csizmát, amely az egész öltözetnek kiegészítője, sem igen csinálják ma már. Sajátságos, szép kézimunkát készítenek az asszonyok, zámánvarrottast és szemínast (a keresztszemnek egyik formája). Nagyon sok eredeti mintájuk van. Ezeket a mintákat a más, népies kézimunkáknál nem lehet megtalálni. A torockói varrottas nagy hírnévnek és népszerűségnek örvend. Városi és idegen ember, ha meglátja, százakat és ezreket ad egy-egy darabért. Az asszonyok téli időben foglalkoznak a varrottassal.

Ebből a valódi, hamisítatlan Torockóból kap valami kis izelítőt a kolozsvári közönség, amikor az idényi Főtanáccsal kapcsolatban fog a torockói műkedvelő ifjuság Péterffy Gyula egyik szindarabjával,

egészeben a szegény unitárius tanulók karácsonyi felruházására fordított. 1927. évi eddigi bevétele 27,632 leu volt, amelyhez ezután gyűjti és adja össze még a szegény tanulók karácsonyi felruházásához szükséges összeget. Az 1927. évben eddig begyűlt készpénzből s a hozzáadott munkából csaknem 40,000 leu értékben levakoltatta, bepadoltatta, ablakokkal ellátta s berendezte az épülő templomunk alatti szüsterén helyiséget, ahol most Istentiszteletjeinket tartjuk s amely helyiség majd kulturházunk szerepét lesz hivatva betölteni. S vajjon kik hozták össze a 19 havi egyleti életünk alatt a 44,632 leu készpénzt?, ha nem a mi asszonyaink, lányaink, akik az áldozatkétség égő vágyával szívében, fáradhatatlanok a reájuk bízott talentumok kamatoztatásában. S vajjon kikkel kezdjem az áldozatos lelkek sorát??!... Az öreg Köröstély néniel talán, aki 70 évet jóval túlhaladott korát meghazudtolva Tóth Ferencné néniel Isten dicsőségére reggeltől estig fáradhatatlanul meszelte a hajlékot, ahol ma Petroszénynek egy Istent hívó népe imádkozik s aki gyűjtőívvel kezében fürgén buzgolkodik a földi kincsek gyűjtése körül; vagy Bereczki néniel talán, akinek valósággal szenvedélye a gyűjtés, aki e téren első az elsők között, aki perselyasztalt csináltat, aki padot, széket hoz az Ur hajlékának, aki mindenütt ott van, ahol áldozni s dolgozni kell; vagy Botár Gyulánéval talán, aki nemes lelkének szép érzéseit himezte az adományozott 6000 leus gyönyörű úrasztali terítőre; vagy a kis Demeter és Tóth leányokkal kezdjem el, akik zsenge fiatalságuk hősie, erőfeszítésével surolják a nagy Istentiszteleti hajlékot, míg törékeny testük kifakadó vére festi pirosra a padlót. Vagy kezdjem-e Weress Béláné lelkészné elnöknővel s Fodor Mancika titkárnővel, akik mozgatói, inspirálói e gyönyörű munkának! De jöjjenek mind sorra azok, akik leendő kulturházunk, ma Istentiszteleti hajlékunk rendbehozása érdekében gyűjtöttek és dolgoztak; Bereczki Jánosné 5059 leu; Marosi Andrásné és Kiss Albertné 2710 leu; Tóth Ferencné 1419 leu; özv. Köröstély Mihályné, Forró Gergelyné, Krisán Mózesné 975 leu; Kilyén Istvánné, Soós Mihályné 900 leu; Nyitrai Miklósné 850 leu; Kilyén Istvánné, Soós Annuska 798 leu; Tarján Pálné 635 leu; Szép Eszti, Szép Iduska 630 leu; Simonfi Sándorné 500 leu; Asztalos Anbrusné 492 leu; Delamea Áronné, Bereczky Jánosné 820 leu; Fodor Mancika 380 leu.

Természetbeni munkával hozzájárultak: özv. Köröstély Mihályné, özv. Gombos Andrásné, Udvar Károlyné, Rozsos Ferencné, Bereczky Jánosné, Ács Lajosné, Asztalos Ambrusné, Tóth Ferencné, Demeter Zsuzsika, Tóth Eszti, Tóth Ilus és sok más buzgó asszony és lány. De nem volna teljes a kép ezen nagyszerű eleven, segítő szeretetet sugárzó Nőegyleti életről, ha elhallgatnók azt, hogy az Egylet tagjai hetenként felváltva kettesével a különböző kórházakban, (3 van) magánlakásokban betegeket látogatnak, ahová a vigasztaló szó balzsama mellett elviszik a maguk kedveskedő süteményeit, befőttjeit, virágcsokrait stb. . . Nem volna teljes a kép ha elhallgatnók, hogy

megszorult családok néha pénzsegélyben is részesülnek s ha valahol pillanatnyira bár, de hajlékot ver a nélkülözés — a segítő szeretet szava végigszalad a bányász hajlékokon és sok ruháskosár számra gyűl a liszt, zsir, rizs, kávé, tojás, szalonna, no meg egy kis pénz is, hogy gyorslábú Nőegyleti tagok vigyék a recsege roskadozó kosarakban az életnek elemét. — Ime ezekért és még sok más elhallgatott drága áldozatos momentumért kellene nekem hőskölteményt írnom a petrozsényi Nőegylet bányász asszonyairól és lányairól. Aztán látni fogjuk a férfiakat is. Legyen áldott a nép, amely jócselekedetek által dicséri Istenét!! . . .

Petrozsény, 1927. okt. hó.

Krónikás.

Az árkosi D. F. Nőszövetség beszámolója munkásságáról.

Az árkosi unitárius nőkszövetségének két évi munkásságáról akarok Istenházában beszámolni. Mielőtt a tulajdonképpeni jelentéshez kezdenék, a következőket vagyok bátor előrebocsátani. 1925. év okt. 25-én Végh Bénéjamin esperes az unitárius felekezeti iskolához hívatta össze az unitárius nőket és ismertette az összejövetel célját. Majd Balogné Simó Anna tanítónővel felolvasztatta a kolozsvári központi Nőkszövetsége által kiadott utasítást, mely tájékoztatót nyújt a Nőkszövetsége munkaköréről is. Ezután esperes atyánkfia buzdító szavakat intézett a megjelent nőkhöz s kérte, hogy a Nőkszövetséget alakítsák meg Árkoson. A jelenlevő 46 unitárius nő egyhangú lelkesedéssel kimondta, hogy az „Unitárius Nőkszövetségét“ megalakítja. Kimondta azt is, hogy bárkit szívesen lát tagjai sorában, aki a valláserkölcsi élet ápolását és terjesztését vállalja. Már az első gyűlésen megválasztotta a vezetőséget. Elnök Benkő Árpádné. Pénztáros Régeni Áronné. Titkár Balogné Simó Anna. Jegyző Utó Erzsébet lett egyhangú választás folytán. Megalapította, hogy minden héten kedden este összejövetel lesz a felekezeti iskola egyik termében. Egyik fontos célját abban látta a nőkszövetsége, hogy új énekeink megtanulásával azok a köztudatba átmenjenek s a templomba járásban az egyházközség tagjai előtt példaadók legyenek. Minden összejövetelt egyházi énekkel kezdtünk és azzal végeztünk. Ezenkívül minden este programunkba egy-egy énekszámot beleillesztettünk, melyet önkéntes ajánkozás folytán nők és leányaink énekeltek.

Rendeztünk egy Dávid Ferenc emlék-ünnepélyt az unitárius templomban. Rendeztünk az unitárius felekezeti iskolába járó növendékek részére két karácsonyfa-ünnepélyt díszes közönség jelenlétében a községházánál. Mindkét ünnepség szépen sikerült, Benkő Árpádné a karácsonyfadíszeket felajánlotta s felhívta nőszövetség tagjait, hogy a díszeket csinálják meg. Csodálatra méltó buzgóságot fejtettek ki lelkes asszonyaink a karácsonyfa ünnepségnél. A karácsonyfára nőszövetségünk tagjai önkéntes adománnyal és gyűjtéssel

hozták össze a szükséges szeretetadományt. Gyerekek közül szegényebbek ruhát, mindenik növendék süteményt, gyümölcsöt, cukorkát és írószert kapott. Az adakozók nevét nagyon hosszas volia felolvasni, de fölösleges is, mert az egyházközségünk aranykönyvébe minden be van írva s lelkészünk ujév napján a templomban felolvasta. Még csak annyit jegyzek meg, hogy karácsonyfa ünnep rendezésekor közönségtől két évben 5781 leu készpénz folyt be. Karácsonyfa ünnep utáni első gyűlésünkön Kovács Miklósné és lelkész atyánkfia őszinte szívből megköszönték buzgó nőink fáradozását, mit a karácsonyfa ünnepszeg sikere érdekében kifejtettek jó unitárius asszonyaink. Nőszövetségünk részt vett Bethlen grófné és Huszár báróné előadásán Sepsiszentgyörgyön.

Kiss Endréné indítványára a Nőszövetség tagjai gyűjtést rendeztek templomi padok újra festésére, mely fedezte e célra tett kiadásokat.

1927. évtől kezdve 10 leu tagsági díjat állapítottunk meg.

Központ felhívására, községünket felosztottuk magunk között s megválasztottuk a csoportvezetőket, akik minden alkalommal buzgósággal teljesítik köteleességüket. Csoportvezetők lettek: Id. Barabás Lajosné, Para Andrásné, Kisgyörgy Pálné, Dahlström Kálmánné, Kurta Mihályné, Toth Vilmosné, Veress Sándorné, Kovács Miklósné és Ifj. Barabás Bálintné.

Ime röviden két évi munkásságunk. Érezzük, hogy nem tettünk sokat, de akarunk dolgozni. Ha Isten segít, a jövő télen komolyabb munkához kezdünk. Csak legyen kitartás bennünk, minél többen látogassák összejöveleinket s támogassák a vezetőséget munkájában.

Jelentésem tudomásul vételét kérem. — Elnök: *Benkő Árpádné*. Titkár: *Ütő Erzsébet*.

Sigmond József udvarhelyköri D. F. Egyleti titkár évi jelentésének befejező sorai.

Ime, virágok csokorba kötve egyleteink munkatéréről. De nem is csak virágoskertek az egyletek, melyek a vallásos buzgóságot, szeretetet, gyöngédséget és szent lelkesedést árasztják, de úgy tetszik nekem, hogy a vigasztaló részvét s a segítő jóltevés gyógyító ereje is ott terem a fájó szívek enyhítésére, szomorú lelkek vigasztalására; s az Istenben vetett törhetetlen hit, a jó diadalába helyezett reménység és szeretet soha nem lankadó, kitartó munkája s lassanként kitermeli, megérleli istenországba drága gyümölcsét. A D. F. Egylet lobogója alá csoportosult egyleti tagozatok egy része jótékonycélú, más része építő s vannak, melyek mintha egy jobb jövő tervének megvalósításán fáradoznának. Vigyázzunk! Az idők egyre nehezebbek és megpróbálóbba. Ne legyünk ellenségei saját magunknak. Senki sem akarhatja inkább javunkat, mint ahogyan nekünk akarnunk kell. Ne engedjük magunkat mások által szünt-

lenül kizsákmányolhatni. Egyházi életünk körében is minden garasnak helye van. Elsősorban mieinket segítsük és pártoljuk minden Jövőnk érdekében öntudatos és céltudatos munkásságra van szükség. Ideális állapot volna, ha minden egyházközösségekben kulturházunk lenne, hová bármikor akadály nélkül gyülekezhetnénk, hol megfelelő elhelyezése lenne egyleti könyvtárainknak és előadások tartásához szükséges kellékeknek. Kívánatos, hogy összejeveteleinkről bár csak a tárgy megjelölésével jegyzőkönyv vétessék nemcsak azért, hogy jelentéstételnél segítségünkre legyen, hanem, hogy a jövő tervszerű munkájában lássuk mindig az alapot, mely nélkül mindig a kezdet kezdetén állanánk. Szükségszerű minden gyűlés alkalmával az önkéntes adakozás rendszeressé tétele.

A százoknál tojásokból tornyok épülnek s e kicsiny adományok halmozása a nép és egyházi életben nagy dolgokhoz adják az erőt és a szükségletet. Mi sajnálunk azt az egy-két leut a testvéri találkozásért, tudásunk gyarapításáért, hasznos szórakozásért, mit önmagunk s ifjainknak szerepe nyújt. Ajánlatos lenne az egyletek egymással való érintkezése, szereplők meghívása s hasonló mozgalmak, hogy ez által újabb és újabb eszmék kerüljenek felszínre s az összekapcsolódás közvetlen legyen.

Szeressük a vallásunkat és anyaszentegyházunkat s pártoljuk egyleteinket! Nemcsak a nők, kiknek vallásos buzgósága, mint a részletes jelentésből is észrevehető, nagyobb eredményeket hozott létre, hanem a férfiak is, hiszen a hitük is ott nyer erőt, a lelkük felüdülést. Tömörüljetez egyletünk keretei köré, mert ismereteitek gazdagítása, a jövő nemzedék nevelése által a jelen szakadékaik felett ez javítgatja a hidat, mely fenntartja régi kulturánkkal való gondolat- és érzéskapcsolatot, végül is minden kifícamodott gondolkodás ellenére istentélelmen alapuló, szeretet munkában gazdag, becsületes kultúra a népnek értékmézője.

Vigyázzunk, hogy ezeknek hijjával ne találtassunk soha! Egyleteinken, munkánkon legyen mindig Isten szent áldása.

Énekezéz beiktatás Dicsőszentmártonban.

F. év, f. hó 9-én dicsőszentmártoni egyházközösségünkben, ünnepeles istentisztelet keretében köszöntött be az igazgató-kántortanítói állásra ujonnan kinevezett Török János, volt iklandi kántortanító afia. Szép és felemelő volt az ünnepeles. A jelenvolt hívek — gyönyörködve új belsőemberük zenei érzékre mutató kántori szereplésében, valamint meglepően szép, tartalmas és szónoki hévvel előadott székfoglaló beszédében — azzal a jóleső érzéssel távoztak, hogy Török János afia személyében megtalálták azt a belsőembert, akire Dicsőszentmártonnak igazán szüksége van. A beiktatást Gvidó Béla esperes-lelkész végezte. Az új belsőembert az egyházközösség és a küllői egyházkör megbízottai üdvözölték.

A d. u. istentisztelet keretében a D. F. egylet küllőköri fiókja évi rendes közgyűlést tartott.

Celkészi és kántori beiktató Homoródalmáson

Homoródalmási egyházközségünk, kivánságának megfelelően, két ifjú ember vállára tette le egyházközségi életének terhes, de gyönyörűséges igáját.

Október 23-án d. e. volt a kettős beiktató az egyházk. nagy és szép templomában, hol a hivek és a vendégek minden helyet betöltöttek.

Pálffy Ákos orgonázott és vezette az éneket, Balázs András espereshelyettes jelezte az ünnepség lényegét s miután Bálint Ödön lelkésszel felolvastatta főtiszt. püspök urnak két, szépen megirt, meleghangú és hivatásrakészítő kinevezési okmányát, felszólította Simén Domokos lelkészt imája és beszédje megtartására. Beszédet mondott Fülöp Domokos kántor is, mit követett Balázs András beiktatója.

Beiktató után Dr. Kiss Elek dékán tolmácsolta az E. K. T. és a főtiszt. püspök ur üdvözlését, kérését és kivánságát szeretett Egyházunk érdekében.

Barra körjegyző afia mondta el a közigazgatás jó kivánságát s majd az ifj. Dávid Ferenc-Egylet és a Nők szövetsége köszöntötte s halmozta el virágokkal a két fiatal vezetőt.

Dékánnak a templom előtt elhangzott szavai mellett indult el a két lelkivezér s a nyáj nagy és magasztos munka mezejére.

A népes banketten is a hivek jóakarátára és áldozó tevékenységére appelláltak s mi is azt tesszük és Isten áldását kérjük életükre e barátaink vezetése mellett.

ooooooooooooooooooooo|o|oooooooooooooooooooooooooooo

Külföld.

Egy pár szó a virágokról.

Egy igen érdekes kis ünnepségen voltam jelen a londoni mansfordsteeti unitárius gyülekezet egyik „vasárnapi iskolai“ gyűlésén. A gyülekezet és a vasárnapi iskola vezetősége virágkiállítást rendezett. Első pillanatra kissé különösen hangzik, hogy egy vallás-erkölcsi testület, mint egy egyházközségi gyülekezet, vagy annak keretében működő egyesület virágkiállítással szerepeljen a nyilvánosság előtt, különösen Londonban, ahol a virágos kiskertek nem igen szegélyezik a házak elejét, oldalát. Jelen soraimban e kettőnek összefüggését, a virágnak az egyházi életben való szerepét szeretném a leírt példát alapján megvilágítani; hiszen a mi költőnk mondotta: „aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet.“

Itt a dolgot úgy kezdik meg, hogy először a vasárnapi isk. társulat kebelében beszédnek bizonyos kis összeget, amelyből a vezetőség ahoz értő tagjai virágpalántákat vásárolnak. A körülbelül egyenlő idejű, életképességű, de különböző fajtájú palántákat ki-

osztják fiuknak, leányoknak, asszonyoknak sőt itt még felnőtt embereknek is, megmagyarázzák a gondozását s akkor reabízzák kinek-kinek a gondozására a virágokat. Itt rendszeren júliusban előre kitűzik a virágkiállítás napját, amikor a cserepes virágokat mindeniket megfelelő számmal ellátva elhozzák a gyűlésterembe, ahol előre elrendezett asztalokra szépen, rendben felrakják. Külön hely van kijelölve férfiak, nők, fiuk, leányok részére, ennek megfelelően mindenik csoport részére első-, második-díj. Ugyanezen alkalommal asztaldíszítési versenyt is rendeznek, gyönyörűbbnél gyönyörűbb színárnyalatú csokrokkal díszítvén fel a megterített asztalokat. Mindez a kiállítást megelőző napon már készen van; akkor a bíráló-bizottság megbírája az egészet, úgy hogy másnap a nyilvános kiállítás végeztével az eredményeket kihirdeti, a jutalmakat kioszthatja. A nyilvános kiállításra nagyon sokan jöttek el. Tele volt a meglehetősen nagy terem közönséggel, akik örömmel nézték a gyönyörűen felékesített termet, a versenyzők izgatottan várták az eredményeket. Így telt el egy negyedóra vidám beszélgetéssel a virágok nézésével; akkor az elnök röviden méltatta a kiállítás jelentőségét, a földből nőtt virágoknak a lélek virágairól való rokonságát, majd egy alkalmi felolvasó szintén hasonló tárgyról beszélt, kitért a virágok ápolására, a növények állatok védelmére, majd a jelen kiállítás anyagáról tavalyihoz viszonyított fejlődéséről szólt általánosságban. A bíráló-bizottság elnöke sorra vette az egyeseket, megjegyezte, hogy hol látott hibát, fejlődést, majd ennek végeztével kihirdette az eredményeket, s mindenik nyertes átvette jutalma tárgyát. Öröm volt nézni a derült, mosolygó arcokat ott a nyíló virágok között. Ezenkívül rendeznek még ablakdíszítési versenyt és egyszer egy évben pedig a templomot díszítik fel virágaikkal egy vasárnapi istentisztelet alkalmával. Ennyi volt amit láttam s most meg azt szeretném elmondani, hogy miért írtam le az egészet.

A mi népünk is szereti hála Istennek a virágot. Bogárhátú kis kunyhókból, cserepes, oszlopos, tornácos házakkól rozmaringos, muskátlis ablakokon át tekintenek ki kandi leány szemek, ha ismerős hangokat hallanak. Szíve szent érzését, titkos gondolatát virág bokréta csókolja minden igaz leány, amikor eljön az idő, hogy el kell masírozni a „császár kenyerére“ szíve választottjának; s fehér leányálmok nyíló virágokká válnak a ház előtt, ha menyecske lett a lányból.

Mindezek mind azt mutatják, hogy népünk nagy általánosságban szereti a virágot. Ezt a szeretetet kell megragadnunk és nemésíteniünk. Ezzel is vonzóbbá kell tennünk eyleti gyűléseinket. Különösen nőegyleti gyűléseken, tapasztalatból tudom, hogy nagyon nehéz tárgyat találni, ami mindenkét vonzoz, mindenkit érdekeljen s különösen az fontos, hogy benne minden tag valamivel cse'ekvőleg résztvehessen. Ennek előmozdítására igen jónak tartanám valami hasonló virágkiállítás félének, mondjuk az egyik gyűlésen való tartását, máskor meg testületileg járnának végig az egyesület

fog jelenni S. Nagy László író és Szent-Iványi Sándor kolozsvári lelkész gondos szerkesztésében. A több mint száz oldalos naptár, mely magában fogja foglalni az *Unitárius Egyház tiszti név- és címtárát* is, mindössze csekély 20 leu lesz. Tekintettel a rendelkezésünkre álló idő rövidejére, az irodalmi rész cikkeit csak kolozsvári szerzők tollából közölhetjük, minthogy a vidéki munkatársak megkeresésére most már nincs időnk. Jövőre azonban gondoskodni fogunk, hogy, amint régebben is volt, Egyházunknak minél több tollforgató embere szóhoz juthasson a naptár hasábjain. Ugy gondoljuk, hogy a naptár már a Főtanács idejére készen lesz. Kérjük tagtársainkat hassanak oda, hogy naptárunk minél szélesebb rétegekben terjedjen el s hathatós eszköz legyen kezükben missziói munkánkban.

A Dávid Ferenc-Egylet közgyűlése november 5-én délután 4 órakor kezdődik a kollégium dísztermében. Programja a következő lesz: 1. Ének. 2. Ima. 3. Ügyvezető alelnök megnyitója. 4. Elnökválasztás. 5. Elnöki székfoglaló. 6. Titkári jelentés. 7. Nőszövetség alelnökének beszámolója. 8. Nőszövetség titkárának évi jelentése. 9. Választások. 10. Indítványok. Reméljük, hogy a fiókegyletek vidéki képviselői nagy számban fognak megjelenni közgyűlésünkön. Kívánatos volna, hogy a közgyűlés ideje alatt semmi más gyűlés ne tartassék, hogy a jelenlevő főtanácsai tagok mindnyájan ott lehessenek.

A Dávid Ferenc emlékünnepély. Egyletünk választmánya már a múlt évben elhatározta, hogy évenként meg fogja ünnepelni Egyházunk nagy alapítója halálának évfordulóját. A D. F.-Egylet ezt az ünnepélyt nov. 13-án d. e. 11 órakor, a templomi istentisztelet után, a kollégium dísztermében fogja megtartani. Kérjük tagtársainkat és az érdeklődőket, hogy az ünnepélyen minél teljesebb számban jelenjenek meg, hogy az külső kereteiben is méltó legyen az alkalomhoz.

Aranykönyv. E. K. Tanácsunknál utóbbi időben a következő nemes adományok jelentettek be: Keresztesi Dénes, szentgericezi lelkész és neje 10.000 (tízezer) leu alapítványt tettek theol. akadémiai hallgatóink javára; 2. Nagy Ferencz és neje emlékalapítvány Árkos, egyházközség javára 33.481 leu; László Zsigmond és neje jánosfalvi tanulók valláskönyvére 600 (hatszáz) leu; Varga Sándor, havadtői vasuti ör és neje, Simó Rákhel 2100 leu értékű bársony szószéktakarót adományoztak a pipei egyházközségnek. Istennek áldása legyen a nemes adakozókon!

Péterfi Dénesné, szül. Péchy Kata, férjének emlékére, ki úgy is mint kolozsvári esperes-lelkész, úgy is mint theológus, egyik legjobb szónokunk és jelesen képzett írónk volt, 22.000, azaz huszonkettőezer leu alapítványt tett a nyugdíj-alapnál, egyházi nyugdíjainak javára.

Meghívó. Az Általános Unitárius Lelkészkör f. évi közgyűlését november hó 5-én, a főtanácsot megelőző szombaton délelőtt 8 órakor tartja Kolozsvárt, az Unitárius Kollegium dísztermében értékes tárgysorozattal.

Unitárius vendiákok ünnepélye. Kollegiumaink azon volt

